

Dariusz **TYBIŃKOWSKI**
Tomasz **ŻUK**

MOBILNOŚĆ I MANEWROWOŚĆ TAKTYCZNA CZOŁGU T-72/120

Streszczenie: W artykule na podstawie parametrów technicznych określono kierunki i granice zmian podstawowych wskaźników technicznych po modernizacji czołgu T-72 do standardów NATO. Określono wpływ wzrostu masy pojazdu na jego charakterystyki dynamiczne w zależności od wybranego wariantu wyposażenia. Na ich bazie określono maksymalny pułap masy zmodernizowanego czołgu T-72/120 oraz określono wytyczne podnoszące możliwości mobilności i manewrowości. W wyniku zastosowania wytycznych ujętych w artykule zmodernizowany czołg będzie miał wysokie zdolności pokonywania terenu określony w standardach NATO jako możliwość pokonywania terenu bez dróg (arkusz normy 5322 Lauterbach, Niemcy) wg bazy danych standardów NATO – model manewrowości NRMM2 (wersja 2).

WPROWADZENIE

Armie pierwszych dziesięcioleci XXI wieku mają być skuteczne w działaniu, szybko przemieszczające się i zdolne do uzyskania decydujących wyników akcji. Dla uzyskania decydujących wyników na polu walki konieczna jest przewaga w zakresie siły ognia, wysokiej mobilności i manewrowości, szybkości akcji oraz informacji. Główny czołg bojowy, który zapewnia ciągłą ofensywną ruchliwość, skuteczność i odporność wobec ciężkich zagrożeń, a także integrację dowodzenia i kierowania całym zgrupowaniem połączonych wojsk, jest najlepszym narzędziem do spełnienia takich zadań.

W dalszym ciągu prowadzone są liczne prace badawczo-rozwojowe, przede wszystkim mające na celu udoskonalenie sprzętu obecnie użytkowanego. Modernizacja czołgu T-72 powinna zostać potraktowana nie tylko jako proces poprawy jakości pojedynczej konstrukcji, ale należy ją wykorzystać także jako znakomity poligon doświadczalny w procesie wyboru w przyszłości nowego czołgu dla polskiej armii.

LITERATURA

- [1] F.E.T. Materiały studialne, OBRUM 1998 ÷ 1999, (praca niepublikowana).
- [2] Karta katalogowa silnika S-1000. Zakłady Mechaniczne PZL – Wola S.A., Warszawa 2000.
- [3] Karta katalogowa silników W46-6, S12-U.
- [4] Materiały ofertowe firm: OTO MELARA S.p.A., Rheinmetall W&M GmbH, Krauss-Maffei Wehrtechnik GmbH, GIAT, General Dynamics, Vickers Defence Systems .

- [5] II Konferencja „Wyniki analizy taktyczno-techniczno-ekonomicznej modernizacji czołgu T-72 do standardów NATO”, OBRUM 2001, (praca niepublikowana).
- [6] Oferta na modernizację czołgu T-72. Charkowskie Biuro Konstrukcyjne Budowy Maszyn im. Morozowa. Charków, 2001.

MOBILITY AND TACTICAL MANEUVERABILITY OF T-72/120 TANK

Abstract: The paper defines directions and range of changes of the main technical indicators after adaptation of the T-72 tank to NATO standards. Effect of weight increase on vehicle dynamic characteristics is investigated for different variants of equipment. As a result maximum weight of the modernized T-72/120 tank is estimated. Finally resulting mobility and maneuverability are presented.

Recenzent: mgr inż. Marian HOŁOTA

SZCZEGÓŁOWE OPRACOWANIE PT. „MOBILNOŚĆ I MANEWROWOŚĆ TAKTYCZNA CZOŁGU T-72/120” OZNACZONE KLAUZULĄ „POUFNE” ZNAJDUJE SIĘ W OBRUM W KANCELARII TAJNEJ.